TẠP CHÍ ĐIỆN TỬ
THƯƠNG HIỆU & CÔNG LUẬN

Luật khung để hình thành quốc gia số: Bước tiến cho chuyển đổi số toàn diện

20:35 01/12/2025

Dự thảo Luật Chuyển đổi số được thiết kế theo mô hình một luật khung, thống nhất cho toàn bộ hoạt động chuyển đổi số quốc gia, đồng thời tích hợp 2 phần cốt lõi là Chính phủ số, kinh tế số, xã hội số.

Chiều 1/12, tiếp tục chương trình Kỳ họp thứ 10, Quốc hội thảo luận tại hội trường về dự án Luật Chuyển đổi số.

Phát biểu giải trình làm rõ một số vấn đề đại biểu Quốc hội nêu, Bộ trưởng Bộ KH&CN Nguyễn Mạnh Hùng cho biết, Luật Chuyển đổi số là luật khó, thế giới chưa có luật tương tự, do đó tinh thần là làm luật ngắn, luật khung và dành sự linh hoạt cho Chính phủ.

Hiện nay, các quy định pháp luật về chuyển đổi số đang rải rác trong nhiều luật, thiếu một khung thống nhất, thiếu nguyên tắc chung, thiếu yêu cầu tối thiểu, đặc biệt là cơ chế điều phối tổng thể trên phạm vi quốc gia.

Bộ trưởng Bộ KH&CN Nguyễn Mạnh Hùng phát biểu giải trình về dự án Luật Chuyển đổi số

Luật Chuyển đổi số ra đời nhằm tạo khung pháp lý thống nhất, bảo đảm chuyển đổi số đúng hướng, an toàn, hiệu quả, khắc phục tình trạng manh mún, chia cắt nền tảng, tạo môi trường thuận lợi cho đổi mới sáng tạo, thúc đẩy Chính phủ số, kinh tế số và xã hội số.

Theo Bộ trưởng Nguyễn Mạnh Hùng, Luật Chuyển đổi số tập trung xử lý một số nội dung chính. Đó là: Hình thành khung pháp lý thống nhất để hình thành một quốc gia số; cơ chế pháp lý cho Chính phủ số, kinh tế số và xã hội số; xác lập cấu trúc quản trị quốc gia thống nhất về chuyển đổi số; luật hóa các cơ chế, nguồn lực tài chính, nhân lực số cho chuyển đổi số; quy định các cơ chế đánh giá định kỳ, công khai các chỉ số chuyển đổi số.

Theo Bộ trưởng, lần đầu tiên các khái niệm quan trọng nhất của chuyển đổi số như chuyển đổi số, hạ tầng số, dữ liệu số, nền tảng số, môi trường số, Chính phủ số, kinh tế số, xã hội số được định nghĩa một cách chính thức ở tầm luật.

Luật cũng chính thức hóa việc ban hành Chương trình chuyển đổi số quốc gia, Khung kiến trúc tổng thể quốc gia số, Khung quản trị dữ liệu, Khung năng lực số, Bộ chỉ số đo lường chuyển đổi số quốc gia.

Định nghĩa chuyển đổi số nhấn mạnh đây là quá trình chuyển đổi phương thức hoạt động, quản trị và cung cấp dịch vụ trên một môi trường mới khác với môi trường thực, đó là môi trường số.

Công nghệ số, dữ liệu số, nền tảng số chỉ là công cụ để thực hiện và mục tiêu của chuyển đổi số là tạo ra giá trị mới, hiệu quả và minh bạch.

Về khái niệm nền tảng số, Bộ trưởng cho biết, điểm khác biệt cốt lõi nhất giữa chuyển đổi số và ứng dụng công nghệ thông tin trước đây chính là nền tảng số. Chuyển đổi số không làm phần mềm rời rạc mà phát triển các nền tảng số dùng chung, kết nối mặc định, chia sẻ dữ liệu mặc định, tạo hiệu quả quy mô, chi phí giảm theo số người dùng, triển khai nhanh, trên diện rộng và thay đổi cách vận hành của toàn bộ hệ thống. Đây là 2 định nghĩa rất quan trọng trong Luật Chuyển đổi số.

Luật cũng xác định các nguyên tắc thiết kế và kiến trúc số, như ưu tiên sử dụng điện toán đám mây và nền tảng số dùng chung; thiết kế, phát triển và vận hành các hệ thống số theo hướng tái sử dụng dữ liệu, khai báo 1 lần là mặc định. Kết nối liên thông, chia sẻ dữ liệu là mặc định và bảo đảm an toàn ngay từ giai đoạn thiết kế, ưu tiên thuê dịch vụ số khi đáp ứng yêu cầu kỹ thuật phải hiệu quả.

Về xử lý các dự án chuyển đổi số chưa có tiền lệ, đây là loại dự án nhiều năm nay không xử lý được, Bộ trưởng Nguyễn Mạnh Hùng cho biết, Luật thiết kế thêm giai đoạn phát triển thử nghiệm, có ngân sách riêng và được phép chỉ định đối tác, nhằm kiểm chứng giải pháp và xác định yêu cầu chi phí trước khi lập dự án đầu tư chính thức.

Về thu hẹp khoảng cách số, luật khuyến khích chi cho chuyển đổi số cao hơn mức trung bình cho các vùng khó khăn, nâng yêu cầu phổ cập dịch vụ viễn thông vùng sâu, vùng xa, vùng biên giới, hải đảo, đảm bảo có thể cung cấp các dịch vụ số cơ bản, ví dụ như mạng viễn thông phải đảm bảo chất lượng để cung cấp dịch vụ học trực tuyến, dịch vụ khám, chữa bệnh từ xa.

Kết luận phiên thảo luận, Phó Chủ tịch Quốc hội Lê Minh Hoan nhấn mạnh tinh thần xuyên suốt là lấy người dân và doanh nghiệp làm trung tâm, phát huy giá trị của dữ liệu, hạ tầng công nghệ để phục vụ phát triển bền vững, nâng cao năng lực cạnh tranh quốc gia, tạo ra giá trị thặng dư cho nền kinh tế dựa vào nối kết 3 chủ thể là nhà nước, doanh nghiệp và xã hội.

Chuyển đổi số không chỉ là câu chuyện của công nghệ mà là của tư duy, tư duy về dữ liệu, tư duy về tính minh bạch, tư duy mở và chia sẻ... Luật Chuyển đổi số vì vậy vừa tạo ra khung pháp lý, vừa mở ra tầm nhìn về một quốc gia số và tinh thần kiến tạo một nền kinh tế số năng động, một xã hội số nhân văn và bao trùm.

Theo chinhphu.vn